

Bruxelles, 22. svibnja 2025.
(OR. en)

9127/1/25
REV 1

AGRI 202
AGRIFIN 51
AGRISTR 21
AGRIORG 59
ENV 369
POLCOM 95

NAPOMENA

Od: Glavno tajništvo Vijeća
Za: Delegacije

Predmet: Komunikacija o viziji za poljoprivredu i hranu
– *rasprava o politikama*

U cilju rasprave u Vijeću (poljoprivreda i ribarstvo) 26. svibnja 2025., u Prilogu ovoj napomeni nalazi se sažetak rasprava i preporuka delegacija koji je izradilo predsjedništvo.

Rasprava Vijeća o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija naslovljenoj „Vizija za poljoprivredu i hranu: zajedničko oblikovanje privlačnog poljoprivrednog i prehrambenog sektora EU-a za buduće generacije”

– sažetak rasprava i preporuka delegacija koje je izradilo predsjedništvo

– Uvod

Europska komisija 19. veljače 2025. predstavila je svoju komunikaciju naslovljenu „Vizija za poljoprivredu i hranu” (dokument 6385/25), u kojoj se razmatra budućnost poljoprivrede i hrane u Europskoj uniji (EU).

Poljsko predsjedništvo održalo je niz otvorenih i nesputanih rasprava o navedenoj komunikaciji kako bi se državama članicama pružila prilika da iznesu svoju procjenu, mišljenja i prijedloge o ciljevima i rješenjima predstavljenima u okviru te komunikacije. Predsjedništvo smatra da je takva rasprava ključan element dijaloga o budućnosti europske poljoprivrede i poljoprivredne politike.

U okviru Vijeća AGRIFISH raspravljalo se o toj komunikaciji na sastancima 24. veljače 2025. i 24. ožujka 2025., tijekom kojih su ministri dali mandat Posebnom odboru za poljoprivredu (POP) za iscrpnu raspravu o tom dokumentu. O njemu se zatim raspravljalo na četiri sastanka POP-a, održanima 31. ožujka, 7. travnja, 28. travnja i 5. svibnja 2025.

Predsjedništvo je raspravu usredotočilo putem pitanja o četiri prioriteta cilja komunikacije i o horizontalnom cilju (pitanja su uključena u Prilog 1.).

Vodeći računa o tijeku te rasprave, predsjedništvo je izradilo sljedeći sažetak koji se odnosi na raspravu o komunikaciji i preporuke o procjeni učinka na ruralna područja te traži od Komisije da ih uzme u obzir u svojem radu na predstojećim pravnim prijedlozima za zajedničku poljoprivrednu politiku nakon 2027.

– Općenita opažanja

Komunikacija Komisije pozdravljena je zbog toga što je sigurnost opskrbe hranom u središtu tog dokumenta

Većina država članica pozitivno je reagirala na Komunikaciju Komisije o viziji za poljoprivredu i hranu te se složila s mnogim njezinim ciljevima i projektima. Delegacije su pozdravile činjenicu da su sigurnost opskrbe hranom i poljoprivredna proizvodnja stavljeni u središte komunikacije. Istaknule su da dokument sadržava rješenja koja čine dobru osnovu za jamčenje sigurnosti opskrbe hranom u Europi, konkurentnosti i otpornosti europske poljoprivrede.

Dijalog s poljoprivrednicima ključan je za raspravu o budućnosti ZPP-a i poljoprivrede

Naglasak komunikacije na potrebu za dijalogom s poljoprivrednicima u raspravi o budućim rješenjima ocijenjen je pozitivno. Neke delegacije napomenule su da se u dokumentu odražavaju zabrinutosti poljoprivrednika te da su u obzir uzeti komentari dionika i Vijeća u iz njegovih zaključaka o zajedničkoj poljoprivrednoj politici nakon 2027. usmjerenoj na poljoprivrednike (dok. 16694/24).

Održavanje postojeće strukture ZPP-a i osiguravanje njegova odgovarajućeg financiranja

Većina delegacija istaknula je da se komunikacija nije bavila pitanjem financiranja ZPP-a. Istodobno su istaknuli da je odgovarajući i zaseban proračun za tu politiku vrlo važan za postizanje ciljeva komunikacije i poljoprivrede. Naglašeno je da se financiranje ZPP-a mora i dalje temeljiti na dva stupa, a mnoge delegacije istaknule su potrebu da se ojača financiranje drugog stupa ZPP-a. S druge strane, izražena su mišljenja da se raspravom o dokumentu ne bi trebala prejudicirati rasprava o višegodišnjem financijskom okviru (VFO), koja će se održati na odgovarajućem forumu.

Potreba za pojednostavnjenjem ZPP-a

Delegacije su općenito istaknule važnost pojednostavnjenja ZPP-a u različitim područjima povezanima s ciljevima dokumenta. Zatraženo je pojednostavnjenje u slučaju izravnih plaćanja, kako u pogledu zahtjeva i kontrola, tako i u pogledu aranžmana za potporu mladim poljoprivrednicima.

Prilagođeni ZPP

Delegacije su istaknule da nije primjereno primjenjivati jedinstvena rješenja u svim regijama i zemljama te su naglasile važnost regionalnih posebnosti i teritorijalnog pristupa. Istodobno je naglašena potreba za integriranom primjenom različitih instrumenata ZPP-a.

– Prvi cilj komunikacije

Očekuje se da će diversifikacija povećati prihode od poljoprivrede

Većina delegacija složila se s time da je potrebno diversificirati izvore prihoda poljoprivrednika razvojem biogospodarstva, proizvodnjom energije iz obnovljivih izvora ili gospodarenjem ugljikom. Međutim, naglašeno je da bi te aktivnosti trebale nadopunjavati prihode od poljoprivrede i ne bi smjele ograničavati dostupnost zemljišta za proizvodnju hrane. Mnoge delegacije navele su da je važno znati pojedinstveni rješenja kao što su krediti za zaštitu prirode i koja bi bila mogućnost primjene tih rješenja na mala i srednja poljoprivredna gospodarstva.

Nastavak i bolje usmjeravanje izravnih plaćanja

Delegacije su istaknule važnost stabilizirajuće funkcije izravnih plaćanja na dohodak poljoprivrednika. Istaknule su potrebu da se poveća usmjeravanje izravnih plaćanja pružanjem potpore mladim i novim poljoprivrednicima kako bi se u većoj mjeri uzele u obzir potrebe malih i srednjih poljoprivrednih gospodarstava. Istodobno je naglašena potreba za nastavkom potpore za područja s prirodnim ograničenjima. Istaknuta je i potreba za boljom prilagodbom platnog sustava uvjetima u državi članici i načelima supsidijarnosti u primjeni različitih elemenata sustava.

Neke delegacije istaknule su potrebu za dovršetkom vanjske konvergencije izravnih plaćanja iz perspektive pravednosti i ravnoteže u EU-u, ali druge su delegacije istaknule da je potrebno uzeti u obzir diferencijaciju troškova proizvodnje i prihoda od poljoprivrede.

Potreba za poboljšanjem generacijske obnove

Većina delegacija podržala je potporu generacijskoj obnovi u poljoprivredi, kao i potrebu za zaustavljanjem depopulacije u ruralnim područjima, među ostalim radi sigurnosti pograničnih područja. U tom kontekstu delegacije su istaknule važnost osiguravanja privlačnosti i konkurentnosti poljoprivrede te vitalnosti ruralnih područja. Mjere za poboljšanje pristupa kapitalu i zemljištu navedene su kao ključne za generacijsku obnovu u poljoprivredi.

Održavanje snažne investicijske komponente u okviru ZPP-a

Mnoge delegacije naglasile su potrebu za zadržavanjem snažne investicijske komponente u okviru ZPP-a. U tom je kontekstu istaknuta važnost primjereno financiranog drugog stupa ZPP-a. Delegacije su istaknule da dodatni aranžmani, npr. oni povezani s potporom Europske investicijske banke (EIB), ne bi mogli zamijeniti financiranje ZPP-a. Zelena i digitalna transformacija, smanjenje utjecaja poljoprivrede na klimu i okoliš te jačanje njezine otpornosti, uvođenje novih tehnologija i inovacija te razmjena znanja utvrđeni su kao područja u kojima je potrebna potpora ulaganjima, bez obzira na izvor financiranja.

Osiguravanje pravednih cijena za poljoprivredne proizvode

Delegacije su u raspravi istaknule potrebu za razvojem rješenja kojima se osiguravaju poštenu trgovinski uvjeti u lancu opskrbe, uključujući ograničavanje prodaje poljoprivrednih proizvoda ispod troška proizvodnje.

– Drugi cilj komunikacije

Jačanje konkurentnosti i održivosti poljoprivrede

Delegacije su se složile da je potrebno ojačati konkurentnost poljoprivrede i njezinu održivost. Istodobno su naglasile da je ključno da poljoprivreda ostvari svoje gospodarske ciljeve i da su sve tri dimenzije održivosti važne. Istaknule su potrebu za postizanjem ravnoteže između konkurentnosti sektora i mjera za smanjenje njegova utjecaja na okoliš i klimu. Delegacije su mjere za povećanje dostupnosti novih tehnologija i inovacija za poljoprivrednike ocijenile vrlo relevantnima, jer se njima osigurava pristup poljoprivrednika znanju, među ostalim osposobljavanjem i savjetovanjem, te se povećava važnost istraživanja.

Strateška uloga stočarske proizvodnje u poljoprivredi

Delegati su naglasili stratešku ulogu sektora stočarstva. Za različite modele stočarstva potrebni su alati za prilagodbu potpore pojedinačnim proizvodnim modelima, za prelazak na održivost proizvodnje i za odgovor na različite izazove. Potpora bi trebala uključivati izravna plaćanja, među ostalim proizvodno vezana plaćanja, i plaćanja za područja s prirodnim ograničenjima, kao i potporu ulaganjima. Naglašena je uloga istraživanja i inovacija, osobito u području životinjske genetike i zootehnike.

Poboljšanje otpornosti poljoprivrede

Delegacije su naglasile potrebu za jačanjem otpornosti poljoprivrede, među ostalim na izazove kao što su bolesti životinja i ekstremni vremenski uvjeti, za što su potrebni odgovarajući alati za prilagodbu, upravljanje rizicima i krizni instrumenti. U tom je kontekstu istaknuta važna uloga pričuve za poljoprivredu. Poljoprivreda zahtijeva stabilnost i predvidljivost proizvodnje.

Zrcalne klauzule u međunarodnoj trgovini

Naglašena je potreba za boljim usklađivanjem uvezenih proizvoda s proizvodnim standardima EU-a i osiguravanjem jednakih uvjeta za poljoprivrednike u EU-u. Međutim, neke države članice protive se zrcalnim klauzulama, te ukazuju na moguće negativne posljedice na izvoz iz EU-a.

Nove strategije na europskoj razini

Delegacije su izrazile potporu prijedlozima za razvoj niza europskih strategija a posebno su bile pozitivne u pogledu sljedećega: (a) generacijske obnove, (b) otpornosti vodoopskrbe, (c) strategije za bjelančevine i (d) strategije za sektor stočarstva.

– Treći cilj komunikacije

Dobrovoljni sustav referentnih vrijednosti u naporima za postizanje održivosti poljoprivrednih gospodarstava

Većina delegacija podržala je razvoj sustava referentnih vrijednosti za procjene održivosti poljoprivrednih gospodarstava. Takav bi sustav trebao biti jednostavan, transparentan, ne bi trebao povećavati opterećenje za poljoprivrednike i uprave te bi se trebao temeljiti na pouzdanim i usporedivim podacima. Umjesto da povećava zahtjeve, taj sustav trebao bi imati poticajnu vrijednost i ne ograničavati pristup poljoprivrednika tržištu. Sustav bi trebalo razviti u suradnji s poljoprivrednicima, uzeti u obzir veliku raznolikost poljoprivrede u EU-u i temeljiti se na iskustvu s takvim sustavima u nekim državama članicama. Sustav bi poljoprivrednicima trebao omogućiti da razmjenjuju dobru praksu i uče iz primjera drugih poljoprivrednih gospodarstava. Neke delegacije izrazile su zabrinutost u pogledu mogućnosti usklađivanja sustava referentnih vrijednosti na razini EU-a s obzirom na raznolikost proizvodnih sustava te su izrazile sumnju u prikladnost takvog sustava.

Provedba djelovanja u području klime i okoliša koje se temelji na poticajima

Delegacije su istaknule potrebu za odgovarajućim poticajima za poljoprivrednike u pogledu provedbe mjera korisnih za klimu i okoliš kojima se pružaju usluge ekosustava. Također je istaknut razvoj rješenja koja se temelje na korištenju sredstava iz privatnog sektora. Potreba za ravnotežom između poticaja i zahtjeva istaknuta je u kontekstu mjera koje se odnose na upravljanje vodama i zdravlje tla.

Potreba za razvojem strategije za otpornost vodoopskrbe

Delegacije su istaknule da bi voda trebala biti prioritet u kontekstu poljoprivrede i proizvodnje hrane. Izrazile su zadovoljstvo zbog najave da će Komisija izraditi strategiju za otpornost vodoopskrbe kako bi se razvile nove mjere prilagođene izazovima, uključujući jačanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava.

Produljenje postojećih instrumenata ZPP-a za upravljanje vodnim resursima i zdravlje tla

Delegacije su naglasile da u okviru ZPP-a već postoji niz instrumenata kojima se pomaže upravljanju vodama i zdravlju tla poput standarda za dobre poljoprivredne i okolišne uvjete zemljišta, poljoprivredno-okolišno-klimatskih mjera, ekoshema i potpora za trajne travnjake. Istaknule su veliku ulogu instrumenata iz drugog stupa ZPP-a u financiranju mjera za zdravo tlo, otpornost vodoopskrbe i smanjenje praksi intenzivne poljoprivrede. Istaknuto je da bi u budućem ZPP-u trebalo zadržati to opsežno područje primjene mjera.

Održivo upravljanje vodama i tlom

Delegacije su se izrazile o važnoj ulozi kružnih rješenja u pogledu tla i vode. Govorilo se o rješenjima za ciklus organske tvari, upotrebu kišnice, ulaganja u sustave održivog zahvaćanja vode, ponovnu upotrebu vode, navodnjavanje i očuvanje. Naglasak je stavljen na važnost suradnje između znanosti i prakse, ulogu istraživanja i inovacija te savjeta za potporu provedbi rješenja na razini poljoprivrednih gospodarstava.

– Četvrti cilj komunikacije

Jačanje komplementarnosti i sinergija među politikama za podršku ruralnom razvoju

Delegacije su pozvale na to da se zadrži struktura ZPP-a s dva stupa, pri čemu je podrška ruralnom razvoju u drugom stupu. Istodobno je većina delegacija napomenula da ZPP ne bi trebao biti jedini instrument za takvu podršku te da je također potrebno zadržati financiranje ruralnih područja iz drugih politika, među ostalim iz kohezijske politike. Komplementarnost i sinergija podrške iz različitih izvora i instrumenata za ruralni razvoj trebali bi biti usmjereni na tehničke i socijalne infrastrukture, podršku poduzetništvu (posebno malim i srednjim poduzećima), generacijsku obnovu i dostupnost osnovnih usluga. Neke države članice istaknule su potrebu za ulaganjem u otpornost ruralnih područja, među ostalim s obzirom na geopolitičku situaciju i pitanja teritorijalne sigurnosti.

Procjena učinka na ruralna područja kao instrument za podršku komplementarnosti politika ruralnog razvoja

Većina je delegacija istaknula da je procjena učinka na ruralna područja na različitim razinama važno sistemsko rješenje kojim se potiču komplementarnost i sinergija među različitim instrumentima podrške ruralnim područjima. Istodobno se tražilo da ta procjena ne postane dodatno administrativno opterećenje. Prilog 2. sadržava opsežnije preporuke o procjeni učinka na ruralna područja koje su države članice iznijele u zasebnim raspravama koje je predsjedništvo potaknulo prije predstavljanja komunikacije.

Program LEADER za ruralni razvoj

Delegacije su istaknule da je program LEADER vrlo dobar instrument za podršku pokretanju lokalnih zajednica i podršku razvojnim inicijativama u smjeru odozdo prema gore u ruralnim područjima te da to treba i ostati.

– Horizontalni cilj komunikacije

Osigurati prikladnu infrastrukturu za razvoj digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima

Delegacije smatraju da su digitalna pristupačnost i telekomunikacijska infrastruktura, uključujući širokopojasnu mrežu i 5G, vrlo važni preduvjeti za razvoj i provedbu digitalizacije u poljoprivredi i ruralnim područjima. Za to su potrebna financijska sredstva iz različitih izvora i, vrlo često, izdvajanje javnih sredstava. Neke delegacije naglasile su važnost digitalne pristupačnosti kao osnove za opći razvoj ruralnog gospodarstva. Digitalizacija je ujedno istaknuta kao važan čimbenik u promicanju generacijske obnove u poljoprivredi i ruralnim područjima.

Financijska sredstva koja su potrebna za podršku provedbi inovacija

Delegacije su istaknule da se različitim i primjerenim financijskim instrumentima, uključujući pristupačne i povoljne zajmove, poljoprivrednicima omogućuje da inovacije i nova rješenja provedu u praksi. Naglašeno je da bi ta rješenja trebala biti prilagođena posebnostima poljoprivrede i potrebama MSP-ova koji djeluju u tom sektoru i u ruralnim područjima.

Bitna podrška za savjetovanje i osposobljavanje

Većina je delegacija istaknula da je proširen i jednostavan pristup osposobljavanju i savjetodavnim uslugama ključan čimbenik za ostvarivanje mnogih elemenata i ciljeva komunikacije kako bi i novi i iskusni poljoprivrednici, kao i stanovnici ruralnih područja, mogli steći odgovarajuće vještine i sposobnosti. U tom je kontekstu istaknut prikladan sustav savjetovanja.

Program osposobljavanja trebao bi obuhvaćati elemente kojima se olakšava upravljanje poljoprivrednim gospodarstvima, uvođenje novih rješenja (npr. prestanak obrade tla, regenerativna poljoprivreda, precizna i klimatski pametna poljoprivreda, nove tehnike navodnjavanja, upotreba digitalnih tehnologija), poduzetništvo, moderne tehnologije u poljoprivredno-prehrambenom sektoru te osnivanje i razvoj ruralnih poduzeća.

Ujedno je istaknuta potreba za stvaranjem i razvojem sustava za razmjenu znanja i iskustava, novih rješenja i dobrih praksi, među ostalim za upotrebu centara, digitalnu suradnju i komunikacijske platforme.

Istraživanja i razvoj – ključni element poljoprivredne i prehrambene strategije EU-a

Delegacije su naglasile da će istraživanja i inovacije, koji se financiraju iz različitih izvora, uključujući europske istraživačke programe, imati važnu ulogu u postizanju ciljeva i prioriteta iz komunikacije. Delegacije su naglasile da su istraživanja ključna za konkurentnost i otpornost europskog poljoprivredno-prehrambenog sektora, za poboljšanje okolišne učinkovitosti tog sektora (uključujući kad je riječ o stočarskoj proizvodnji), za smanjenje ovisnosti o uvozu ključnih sirovina kao što su bjelančevine za hranu za životinje i gnojiva. Istaknuta je važnost ulaganja u istraživanja novih otpornih biljnih sorti (uključujući nove genomske tehnike) i životinjske genetike. Naglašena je i važnost suradnje znanosti i prakse, uključujući podršku europskim partnerstvima za inovacije.

Pitanja predsjedništva za usmjeravanje rasprave o komunikaciji i njezinim ciljevima

Prvi cilj

- Komunikacija se odnosi na potrebu da poljoprivrednici ostvaruju prihode iz različitih tržišnih izvora, uključujući nove dopunske izvore prihoda. Smatrate li da se to može postići, a, ako da, koji je najbolji način za ostvarivanje tog cilja, vodeći računa o tržišnim, klimatskim i strukturnim izazovima?
- Na koji način pomiriti bolje usmjeravanje potpore na poljoprivrednike koji se aktivno bave proizvodnjom hrane, kako se zagovara u komunikaciji, s idejom da se potpora usmjerava prema poljoprivrednicima kojima je ona najpotrebnija, imajući na umu cilj pojednostavnjenog ZPP-a?
- Smatrate li da postoji mogućnost i instrumenti za veće uključivanje ZPP-a u generacijsku obnovu u poljoprivredi? Ako je odgovor potvrđan, molimo navedite primjere.
- U komunikaciji se predviđa izrada ambicioznog programa ulaganja. Prema vašem mišljenju, koji bi se novi elementi trebali naći u tom programu, a koji bi se postojeći u budućnosti mogli pametnije upotrebljavati?

Drugi cilj

- Smatrate li da su planovi Komisije opisani u komunikaciji dostatni za jačanje konkurentnosti i otpornosti europske poljoprivrede? Ako ne, koja daljnja djelovanja predlažete?
- Iako uviđamo da sektor stočarstva EU-a ima važnu gospodarsku ulogu za poljoprivredu EU-a te istodobno i pozitivan učinak na, primjerice, očuvanje bioraznolikosti i osiguravanje prirodnog izvora gnojiva, taj sektor ujedno negativno utječe na okoliš i klimu. Kako se instrumentima ZPP-a može smanjiti taj negativan učinak sektora stočarstva EU-a, a da se istodobno održi konkurentnost proizvodnje i visokih standarda EU-a u tom osjetljivom sektoru?
- Poljoprivredni sektor EU-a ovisi o uvozu ključnih sirovina kao što su gnojiva, bjelančevine i energija. Koje mjere smatrate potrebnima da bi se smanjila ta ovisnost na način kojim bi se također stvorile nove prilike za poljoprivredni sektor?

Treći cilj

- Na koji način tumačite dobrovoljnu upotrebu sustava referentnih vrijednosti za procjene održivosti na poljoprivrednim gospodarstvima? Imate li neka nacionalna iskustva i primjere dobre prakse koje biste mogli podijeliti s drugim državama članicama i Komisijom?
- Kako bismo mogli potaknuti više djelovanja za promicanje otpornosti vodoopskrbe i zdravlja tla?

Četvrti cilj

- Kako iskoristiti sinergije i komplementarnosti među različitim politikama za unapređivanje konkurentnosti, otpornosti i vitalnosti ruralnih područja? Možete li podijeliti neke dobre primjere o tome kako je koordinacija instrumenata financiranja bila korisna za ruralna područja u vašoj državi članici?

Horizontalni ciljevi

- Osim mjera predviđenih ZPP-om, koje prioritetne mjere Komisija može poduzeti kako bi se stvorilo poticajno okruženje za inovacije i nove tehnologije u području hrane i poljoprivrede, a poljoprivrednicima omogućio najopsežniji mogući pristup tim inovacijama i novim tehnologijama?
- Koji su poticajni uvjeti i instrumenti potpore potrebni za ubrzanje digitalne tranzicije u poljoprivredi i ruralnim područjima?

Preporuke o procjeni učinka na ruralna područja

Tijekom rasprava održanih na sastanku Posebnog odbora za poljoprivredu 3. veljače 2025. i na sastanku Vijeća za poljoprivredu i ribarstvo 24. veljače 2025. države članice podržale su opsežniju upotrebu procjene učinka na ruralna područja u programiranju fondova i politika EU-a nakon 2027. Istodobno su napomenule da to ne bi trebalo izazvati dodatna administrativna opterećenja. Očekuje se da će provedba procjene učinka na ruralna područja u svim glavnim upravama Europske komisije dovesti do veće komplementarnosti i sinergije između različitih instrumenata potpore ruralnom razvoju.

Predsjedništvo izlaže ključne preporuke koje su delegacije uputile Europskoj komisiji o primjeni procjene učinka na ruralna područja u okviru politika i fondova EU-a nakon 2027.

- 1) Procjenu učinka na ruralna područja vrijedi primjenjivati na sve politike i fondove EU-a nakon 2027. kako bi se osigurao njihov doprinos održivom ruralnom razvoju te njihova usklađenost i komplementarnost s instrumentima zajedničke poljoprivredne politike.
- 2) Poželjna je veća suradnja i uključenost drugih glavnih uprava (a ne samo Glavne uprave za poljoprivredu i ruralni razvoj) u programiranju i financiranju ruralnog razvoja nakon 2027.
- 3) Potrebno je bolje koordinirati fondove i politike EU-a nakon 2027. (uključujući kohezijsku politiku) kako bi se na odgovarajući način odgovorilo na potrebe ruralnog razvoja.
- 4) Trebalo bi dodatno razviti alate i pristup visokokvalitetnim podacima za praćenje učinka fondova i politika EU-a na ruralni razvoj na osnovi zajedničkog skupa pokazatelja. Preporučuje se jačanje analiza i istraživanja učinka politika na ruralni razvoj te da Komisija uspostavi mrežu opservatorija za ruralna područja diljem EU-a.

- 5) U okviru procjene učinka na ruralna područja Komisija bi trebala i dalje procjenjivati utjecaj i učinke nacrtu zakonodavstva EU-a na ruralni razvoj i redovito preispitivati politike EU-a radi njihova učinka na ruralni razvoj. To se ne bi trebalo svesti samo na *ex ante* procjene. Analize pravnih rješenja koja je izradila Komisija trebale bi uključivati i *ex post* evaluacije.
 - 6) Procjena učinka na ruralna područja trebala bi biti dobrovoljan mehanizam na nacionalnoj razini, a njezinim širenjem Komisija ne smije nametati dodatna administrativna opterećenja državama članicama.
 - 7) Ruralni razvoj trebao bi biti prioritet za sve politike koje Komisija predviđa nakon 2027., uzimajući u obzir različite potrebe ruralnih područja u državama članicama.
 - 8) U okviru procjene učinka na ruralna područja Komisija bi trebala ojačati dijalog s dionicima politika i fondova EU-a kako bi se mogle dobiti povratne informacije od lokalnih ruralnih zajednica.
-